STREEKVISIE 2020-2030

Lokkich wenje yn'e griene greiden!

INHOUDSOPGAVE

Inleiding _____ 3

Speerpunten omgevingsvisie De Streek 2020-2030 _____ 5

1. Zorg & Welzijn _____ 6
2. Werken, Wonen & Onderwijs _____ 8
3. Verkeer & Bereikbaarheid _____ 11
4. Landschap, Recreatie & Sport _____ 13
5. Klimaat & Energie _____ 17

Bronnen _____ 19

oekenkast voormalig bushokje Terband, Petra Ebbelaar

INLEIDING

Bewoners die een breed gedragen visie voor hun gebied delen, staan vooral voor de langere termijn samen sterk. De vier dorpen, samen vormend Aengwirden, hebben een lange historie. In het fraaie boek “Vier dorpen, één Streek” wordt een historie genoemd die voor Gersloot al begon in 1281. Gersloot-Polder heeft zich later gevormd. Door een droogmaking, ontstond één van de oudste particulier aangelegde polders, de ‘Oudewegster Polder’. Plaatselijk Belang werd daar opgericht in 1908. Voor de streekvisie is dus niet alleen de Streek, maar ook “de Polder” meegenomen in het onderzoek en dus ook in de te formuleren visie.

In 2007 is de Streekvisie ’Âld Aengwirden streek yn’e griene greiden’ ontwikkeld. Ruim 10 jaar later is deze toe aan herziening. Een directe aanleiding hiervoor is de Omgevingswet die in 2022 in werking treedt. Deze Omgevingswet stelt de inwoners meer centraal en geeft de gemeente meer mogelijkheden om lokale keuzes te maken. In dit kader is de gemeente Heerenveen bezig met de ontwikkeling van de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie staat wat we met zijn allen belangrijk vinden in onze leefomgeving. Wat we willen behouden, ontwikkelen of verbeteren en hoe we samen werken aan de toekomst van onze omgeving *(Bron: Nieuwsbrief over de Omgevingsvisie van de gemeente Heerenveen, nr. 5- woensdag 24 juni 2020).*

Een tweede aanleiding zijn de veranderingen in de tijd. Landschappen veranderen, bevolking verandert in aantal, leeftijd en behoeften. In het eerder genoemde boek zien we de bevolking van De Streek vertienvoudigen in de periode dat de vervening opkwam. De bevolkingssamenstelling veranderde daardoor en een sterke instroom van werkers kwam tot stand. In de Streek geven nog steeds sommige achternamen van families daarvan een blijk en horen we het “Gieters” nog gesproken bij sommigen.

Om tot een goede Streekvisie te komen, is er binnen het Plaatselijk Belang Âld Aengwirden in 2019 een werkgroep opgezet. Deze werkgroep heeft zich hierbij de volgende vraag gesteld:

‘Hoe kunnen wij de komende 10 jaar in een groene omgeving gelukkig blijven wonen?’

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende vijf thema’s in kaart gebracht:

1. zorg & welzijn;
2. wonen, werken & onderwijs;
3. verkeer & veiligheid;
4. recreatie, sport & ontspanning;
5. energie, klimaat & landschap.

Aan de hand van bijeenkomsten ‘Omgevingsvisie’ georganiseerd door de gemeente Heerenveen, brainstorm sessies binnen het plaatselijk belang en het uitzetten van een enquête (oktober-november 2019) onder alle inwoners is invulling gegeven aan deze thema’s wat uiteindelijk geresulteerd heeft in deze ‘Streekvisie 2020-2030’.

Een tienjarige periode voor een Streekvisie betreft een normale termijn van geldigheid. Toch kunnen zich op kortere termijn ontwikkelingen voordoen die het noodzakelijk maken om een bezinning te houden op de visie. Bijvoorbeeld de mogelijke aanleg van de Lelylijn kan van grote invloed zijn op

De Streek en omgeving. Vooralsnog wordt dit onderwerp in deze visie niet meegenomen. Echter een ander onderwerp ‘De Energietransitie’ is wel degelijk nu al van invloed evenals duurzaamheid.

De opbouw van deze ‘Streekvisie’ is als volgt:

A. Speerpunten omgevingsvisie De Streek 2020-2030. Deze zijn vóór 1 juni 2020 bij de gemeente Heerenveen aangeleverd als input voor het vaststellen van de Beleidskoers fysieke leefomgeving welke uiteindelijk op 22 juni 2020 is vastgesteld door de raad *(Bron: Nieuwsbrief over de Omgevingsvisie van de gemeente Heerenveen, nr. 5- woensdag 24 juni 2020).*

B. Op basis van de eerder genoemde thema’s, is uiteindelijk ter bevordering van de leesbaarheid gekozen voor de volgende thema’s:
   1. zorg & welzijn;
   2. werken, wonen, & onderwijs;
   3. verkeer & bereikbaarheid;
   4. landschap, recreatie & sport;
   5. klimaat & energie.

Elk thema begint met de huidige situatie en ontwikkelingen gevolgd door de visie met tot slot de oplossingsrichtingen. De samenvatting van resultaten van de enquête ‘Streekvisie 2020-2030; Uw Mening Telt’ zijn bij het Plaatselijke Belang op te vragen. De enquête is ingevuld door 440 respondenten; dit betreft 23% van alle streekbewoners dan wel 65% van de huishoudens (één per huishouden). De dorpen zijn gezien het inwoneraantal voldoende vertegenwoordigd. Dit geldt ook voor de leeftijdsopbouw. Hiermee zijn de resultaten van de enquête voldoende representatief ten aanzien van de uitkomsten en de daaruit getrokken conclusies.

Turf baggelmachine ‘De Deelen’ Tjalleberd, www.facebook.com/HetTripgemaal

SPEERPUNTEN OMGEVINGSVISIE

De gemeente heeft vier speerpunten binnen haar ‘Beleidskoers’ waar PB Âld Aengwirden vanuit de dorpen Terband, Luinjeberd, Tjalleberd, Gersloot en Gersloot-Polder voor 1 juni 2020 invulling aan wil geven. De hieronder genoemde punten komen voort uit de resultaten van de enquête Streekvisie 2020-2030 en de gesprekken die gevoerd zijn rondom diverse thema’s binnen het PB Âld Aengwirden.

SPEERPUNTEN

1. Heerenveen versterken als (boven)regionaal centrum voor (top)sport, werk en voorzieningen

a. Verbeteren van het onderhoud van de huidige wandelpaden en zorgen voor nieuwe verbindingen en aansluitingen met nieuwe paden bij onder andere de ontwikkeling van het klaverblad A7
b. Verbeteren van de watersportfaciliteiten bij het ‘Diepe Gat’ aan de P.G. Otterweg in Luinjeberd
c. Fietspad ‘De Deelen’ naar Oldeboorn

2. Toekomstbestendige woningen

a. Nieuwe basisschool bij de Multi Functionele Accommodatie (MFA) complex
b. Betaalbare flexibele starterswoningen (levensloopbestendig) in de kom ‘De Eide’ zowel in het 1ste als 2de uitbreidingsplan
c. Zorg hof/dorpstuin/dorpspark (verbinding Hartmanshuis-kerk)

3. Gezonde, leefbare en klimaatbestendige wijken en dorpen

a. Verbeteren van de verkeerssituatie rondom MFA/nieuwe school en kruispunt Toeristische Ontmoeting Plek (TOP)
b. Belijning asfalt buitengebieden (aan de randen van de berm)
c. Landbouw/vrachtverkeer en openbaar vervoer remmen en/of omleiden
d. Verkeer remmende maatregelen in De Streek

4. De kwaliteit en veerkracht van het landelijk gebied

a. Klaverblad Noordoost: groenstrook en tevens geluidsbarrière tussen industrieterrein en De Streek (Ontwikkeling groenstrook inclusief waterpartijen, buitensportfaciliteiten te denken valt aan wandelen/fietsen en fitness activiteiten)
b. Betaalbaar snel internet voor iedereen

1. ZORG & WELZIJN

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

De streekbewoners waarderen hun leefomgeving met een 8 waaruit blijkt dat zij tevreden zijn over hun welzijn. Ze waarderen vooral de ruimte en het open landschap met haar groene karakter. Ook het sociale dorpskarakter speelt een sterke rol, waar kinderen dichtbij naar school en naar de buitenschoolse opvang kunnen en waar een bloeiend verenigingsleven is. Ook de aansluiting met de snelweg wordt als positief ervaren.

De Streek heeft onder andere een basisschool, peuteropvang, buitenschoolse opvang (BSO), MFA (Multi Functionele Accommodatie), brandweerkazerne, fysiotherapeuten, kappers en een drietal kerken. Tevens is er op een aantal plekken zoals bij het MFA, een Automatische Externe Defibrillator (AED) aanwezig welke aangesloten zijn bij het landelijk AED-netwerk.
Na de bakker en de slager is in 2019 tevens de laatste groentewinkel uit Tjalleberd verdwenen. Naast dat er de dagelijkse boodschappen gedaan kunnen worden, is een winkel tevens een ontmoetingsplek voor een praatje en het uitwisselen van de laatste nieuwtjes. Deze wordt dan ook door de inwoners van Tjalleberd het meeste gemist.
Er is verdeeld over de dorpen een aantal speelveldjes voor kinderen. In het algemeen is men tevreden over de aanwezige speeltuinen. Aandachtspunt in De Streek is wel de nieuwbouw in de Eide. Hier is geen speelplek voor kinderen ondanks dat het wel een kinderrijke buurt betreft.

De sociale betrokkenheid in de dorpen is hoog te noemen. Het overgrote deel van de inwoners is bereid om zelf een steentje bij te dragen en kan (beperkt) hulp aanbieden. Wanneer ze dat niet kunnen speelt vaak werk- en de thuissituatie een rol. Ook voelen de inwoners zich bovengemiddeld veilig in De Streek maar wordt het voorzieningenniveau als matig ervaren.
Voor het vervoer wordt het meest gebruik gemaakt van een combinatie van de auto en de fiets. Maar een heel klein aantal inwoners zijn afhankelijk van anderen. Onveiligheid wordt het meest ervaren in het verkeer. Houtkachels, geluidsoverlast door jeugd en hondenpoep worden het vaakst genoemd als hinder.

Vandaag de dag wordt van de burger zo lang mogelijk zelfstandigheid gevraagd en eigen verantwoordelijkheid verlangd voor de inrichting van het leven. Pas als de zorg vanuit het netwerk ontoereikend is, kan een beroep op professionals worden gedaan.
Het aandeel 65-plussers is op dit moment relatief laag (17%) in bijna alle dorpen, terwijl het aandeel jongere inwoners juist boven het gemeentelijk gemiddelde ligt (25%). Alleen in Terband ligt dit rond het Heerenveens gemiddelde. Rond 2030 is een kwart van de bewoners in de gemeente Heerenveen 65 jaar of ouder. Dit heeft gevolgen voor de gezondheid van de bewoners en de behoefte aan zorg (voorzieningen). Ouderen blijven langer vitaal, maar het aantal chronische aandoeningen (o.a. dementie en artrose) en eenzaamheid zullen toenemen *(Bron: www.mijnkijkopheerenveen.nl).*

Hartmanshûs Tjalleberd, Maaike Leistra

Met de vergrijzing is er echter de wens om extra voorzieningen in De Streek te ontwikkelen. De grootste behoefte bestaat uit een klusjesdienst in en rondom het huis, flexibele doorgroeiwoningen & seniorenwoningen en een boodschappendienst. De zorg zou verbeterd kunnen worden door burenhulp, maatjes, aangepaste woningen, buurtcoördinator thuiszorg en vrijwilligers die lichte zorgtaken op zich kunnen nemen.

VISIE

Belangrijke randvoorwaarden voor een goede leefbaarheid in De Streek is het minimaal behouden van de huidige voorzieningen aangevuld met een nieuwe basisschool. Daarnaast is er behoefte aan flexibele doorgroeiwoningen die zowel door starters als senioren bewoond kunnen worden. Dit alles in een veilige leefomgeving waar jong en oud elkaar eenvoudig kunnen ontmoeten.
De zorg zou versterkt kunnen worden in de vorm van een dorpshulp. Deze hulp zou gericht moeten zijn op het zelfstandig kunnen blijven wonen van de inwoner. Hierbij valt te denken aan: uitvoeren lichte zorgtaken, klusjesdienst, maatjes, boodschappen en vervoer.

OPLOSSINGSRICHTINGEN

- Behoud van de huidige voorzieningen en vele verenigingen
- Zichtbaarheid zorg en welzijn; welke voorzieningen zijn waar te vinden
- Opzetten van een vorm van dorpshulp voor onder andere klusjes, boodschappen, vervoer, maatjes
- Mogelijkheid van een winkel onderzoeken, evt. een dependance van de Streekboer
- Behoefteonderzoek speelveldjes
- Jeugdhonk voor tieners
- Vervoer voor ouderen
- Buurtapp ter sociale controle bijvoorbeeld bij hittestress en voor buurtpreventie
- Betaalbaar en snel internet voor iedereen

2. WERKEN, WONEN & ONDERWIJS

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

WERKEN

Er is ruime bedrijvigheid in De Streek. Zo zijn er boerenbedrijven, Pieterpikzonen B.V. en K.I.G. Heerenveen B.V., bedrijvencentrum De Helling en nabijheid Industrieterrein A7. Deze bedrijven bieden werkgelegenheid aan inwoners in de Streek. Naast deze grote bedrijven hebben zich steeds meer ZZP-ers gevestigd. Er is voldoende ruimte om zich te vestigen en ook de bereikbaarheid is goed. Door deze goede bereikbaarheid kiezen andere mensen er weer voor om in een groene en landelijke omgeving te wonen en elders te werken.
Inwoners ervaren de bedrijvigheid als goed, maar zien uitbreiding van grote bedrijven als minder positief. Dit heeft vooral te maken met de angst voor aantasting van het groene landelijke karakter en de toename van met name vrachtverkeer wat de veiligheid niet ten goede komt.
Daarnaast gaat er gebiedsontwikkeling rondom Klaverblad Noordoost plaatsvinden waardoor mogelijk de werkgelegenheid en de vraag naar woningen toe zal nemen.

K.I.G. Heerenveen BV Terband, www.KIG.nl

WONEN

De Streek typeert zich door haar lang gestrekte lintbebouwing langs de Aengwirderweg. Echter door de centralisatie van de voorzieningen zoals: het MFA, BSO, peuterschool, kerk, Stichting Hartmanshuis, pinautomaat, brandweerkazerne, de Toerist Ontmoeting Plek en de uitbreiding van de bebouwing aan beide zijden van de Aengwirderweg, ontstaat komvorming.
Het huidige woningaanbod in ‘De Streek’ bestaat voornamelijk uit vrijstaande woningen. In een aantal dorpsuitbreidingen is ook een bescheiden aantal twee-onder-een-kap woningen te zien en een beperkt aantal seniorenwoningen. Boerderijen vormen een belangrijk onderdeel van de streekidentiteit. Door de verandering van de agrarische bestemming hebben veel schuren achterstallig onderhoud.

Indien mensen van buiten, in De Streek komen wonen, kiezen ze hiervoor vanwege de groene omgeving, het landelijke karakter en de goede bereikbaarheid van zowel de snelwegen als de plaatsen Heerenveen en Gorredijk. Mensen die geboren en getogen zijn in De Streek, willen hier graag blijven wonen. Er is dan ook een duidelijke vraag naar starterswoningen, woningen voor jongeren en seniorenwoningen. Indien inwoners uit De Streek vertrekken dan heeft dit voornamelijk te maken met werk gerelateerde zaken, voorzieningenniveau en het niet kunnen vinden van een geschikte woning.

Tot 2030 blijft het aantal huishoudens in de gemeente Heerenveen groeien en is er behoefte aan nieuwe woningen. Het aantal Streekbewoners in 2018 bedroeg zo’n 1800 inwoners. In de dorpen Gersloot-Polder, Luinjeberd en Tjalleberd groeit het aantal inwoners het meest. Voor de komende 10 tot 15 jaar is de verwachting dat het aantal inwoners binnen De Streek met ruim 4% toeneemt. Dit maakt dat er in Tjalleberd gewerkt wordt aan een het nieuwbouwplan ‘De Eide’.

ONDERWIJS

Het aantal basisschoolleerlingen in Friesland is de afgelopen tien jaar fors gedaald. Dat is in De Streek niet anders. Hierdoor hebben zich de afgelopen jaren twee fusies voorgedaan, namelijk: de OBS De Aldewei in Gersloot is samengevoegd met de OBS De Streek in Tjalleberd waaruit OBS De Nijewei is ontstaan. Daarna heeft een fusie plaatsgevonden tussen CBS De Anjewier en OBS De Nijewei waaruit de samenwerkingsschool De Nijewier is ontstaan. Hiermee is het basisonderwijs in De Streek voor de komende jaren veiliggesteld.
Momenteel is de school gevestigd in het oude pand van OBS De Streek aan de Aengwirderweg. Een pand dat te klein is voor het huidige aantal leerlingen (±160) en niet meer voldoet aan de eisen. Op basis van een haalbaarheidsonderzoek heeft de gemeente besloten om een nieuwe school naast het MFA te bouwen. De nieuwbouw is inmiddels gestart. Voor de oude school ‘De Streek’ dient bij voorkeur onderzoek plaats te vinden naar de bestemming van dit gebouw en/of terrein in het belang van de gemeenschap.

Nieuwbouw project SWS Nijewier Tjalleberd, Penta Architecten B.V. Harlingen

VISIE

Om in De Streek te komen of blijven wonen zijn de volgende aspecten van belang: groen, veilig, behoud van landelijk karakter, goede ontsluiting naar de snelwegen, voldoende voorzieningen, geschikte woningen voor verschillende type huishoudens, basisschool en voldoende werkgelegenheid in de buurt.

OPLOSSINGSRICHTINGEN

- Nieuwe basisschool naast het MFA; loopt inmiddels
- Onderzoek bestemming oude school ‘De Streek’ in het belang van de gemeenschap
- Bestemming (leegstaande) boerderijen bijvoorbeeld voor meerdere huishoudens (kangoeroe woningen), zorghuizen, logeerhuizen of kleinschalige bedrijvigheid
- Woningbouw ‘De Eide’ met onder andere levensloopbestendige woningen
- Eco woningen zoals bijvoorbeeld Tiny Houses
- ZZP-ers die kantoor of praktijk aan huis hebben
- Ruimte voor kleinschalige ondernemingen
- Lintbebouwing & kleine komvorming behouden dan wel uitbreiden
- Behoud landelijk karakter

3. VERKEER & BEREIKBAARHEID

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

De Aengwirderweg is de doorgaande weg door De Streek en daarom van belang voor verschillende soorten verkeer zoals de auto en de fiets. Bijna iedereen in De Streek maakt gebruik van de auto en bijna de helft ook van de fiets. In het algemeen wordt er te hard gereden over de Aengwirderweg maar ook de overige wegen in De Streek doordat wegen lang en recht zijn. De inwoners zijn hiervan zelf voornamelijk de oorzaak.
Verkeersoverlast wordt voornamelijk gerelateerd aan landbouw-, vracht en busverkeer en de snelheid waarmee eigen buurtbewoners over de weg rijden, zeker ter hoogte van het MFA, de school en de kerk. Ook is door de op- en afritten naar de snelwegen A7 & A32 de Aengwirderweg een sluiproute naar het IBF bedrijventerrein. Met de komst van het bedrijventerrein Klaverblad Noordoost zal dit meer prioriteit moeten krijgen. Met een snel fietspad en een extra doorsteek naar het nieuwe bedrijventerrein zou de Aengwirderweg mogelijk ontlast kunnen worden.
De wegen zijn verlicht alleen niet overal even goed aangezien een deel van de armaturen tussen de boomkronen staat. Ook ontbreekt de belijningen op de buitenwegen wat de veiligheid niet ten goede komt. Een voorbeeld hiervan is ‘De Bornego’ waarbij op de fiets het onderscheid tussen de berm en de weg in het donker nauwelijks nog te zien is.
De inwoners van De Streek zijn van mening dat de verkeersveiligheid het beste verbeterd kan worden door 30 km zones en markeringen op de weg aan te brengen. Ook kruisingen zouden duidelijker aangegeven moeten worden volgens de inwoners.

Verkeersbord Tjalleberd, Maaike Leistra

Aengwirder Tsjerke Tjalleberd, Jan Dijkstra

VISIE

In De Streek vindt komvorming plaats door de kerk, school, MFA en de uitbreidingen ten oosten en ten westen van de Aengwirderweg. Deze kom of centrum zou meer een verblijfs- dan een doorgaande functie moeten krijgen. Hierdoor zou de infrastructuur meer gericht moeten zijn op langzaam verkeer in een veilige omgeving.

OPLOSSINGSRICHTINGEN

- Verkeersveiligheid rondom nieuwe school maar ook bij kruisingen en bochten verbeteren
- Voorkom extra vrachtverkeer in verband met ontwikkeling bedrijventerrein Klaverblad Noordoost
- Aanleggen meer fiets & wandelpaden (nieuwe routes) en parkeerplaatsen ter bevordering verkeersveiligheid (& recreatie)
- Snelheid op de Aengwirderweg verminderen door het plaatsen van obstakels (geen drempels in verband met veengebied) & 30 km zones
- Landbouw-, vrachtverkeer (& openbaar vervoer) afremmen en/of omleiden
- Stimuleren fietsgebruik
- Belijning op asfalt buitengebieden
- Verlichting verbeteren en/of meer lichtgevend reflecterend asfalt toepassen
- De staat en onderhoud van de bomen in verband met stormschade verbeteren, kwaliteit bermen in buitengebied verbeteren door deze op te hogen en te verstevigen voor uitwijkend verkeer

4. LANDSCHAP, RECREATIE & SPORT

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

LANDSCHAP

Het landschap rondom Terband, Luinjeberd, Tjalleberd, Gersloot en Gersloot-Polder wordt gekenmerkt door een open veenpolder-landschap. Het oorspronkelijke aanwezige veen is voor een groot deel afgegraven waardoor het een laaggelegen gebied is geworden. De Deelen als Natura 2000 gebied is onderdeel van Natuurnetwerk Nederland en aangewezen voor bijzondere vogelsoorten.
Daarnaast zijn agrarische gronden aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogel-kans-gebied. Op meerdere plekken zijn wegen en andere landschappelijke structuren gemarkeerd met flinke bomensingels en wordt het open landschap onderhouden door melkveehouderijen en bedrijven. Het buiten weiden van koeien, schapen en paarden is een gewaardeerd onderdeel van het open landschap van De Streek. Het kunnen blijven “lezen” van het landschap geeft identiteit aan het gebied. Het wonen, werken en recreëren zal aantrekkelijker worden als die functies in relatie staan tot die geschiedenis.
Urgent voor zowel de korte als lange termijn is de visie op de veenweidegebieden. Meer dan de helft van de gemeente Heerenveen ligt in die gebieden en De Streek ligt op de scheiding met de zandgronden. Van belang is dat de burgers en bedrijven worden meegenomen in het programma dat nu is voorzien om in de komende jaren de achteruitgang door de waterpeilpeilverlagingen uit het verleden te stoppen en tot een verbetering te komen. Dit is niet alleen van belang voor de klimaatafspraken maar ook voor de biodiversiteit en andere bedrijfsvoering in de landbouw *(Bron: www.veenweidefryslân.frl).*

Dirkrace 2019 Luinjeberd, Lourens Hengst

Daarnaast krijgt De Streek te maken met een nieuwe inrichting van de locatie Klaverblad Noordoost die in totaliteit zo'n 120 hectare bedraagt. Dit ontwikkeltraject heeft binnen 'De Streek' plaats gevonden in het project 'Sinnetafel'. De uitkomst hiervan is dat aan de rand van de snelweg 40 hectare (bruto) bedrijventerrein, 30 hectare zonneweide (panelen) en 50 hectare natuur inclusieve landbouw te ontwikkelen. Dit betekent dat de natuur niet alleen optimaal gebruikt wordt maar ook bespaard en verzorgd wordt *(Bron: www.heerenveen.nl/ontwikkeling gebied Klaverblad Noordoost).*
Een natuurbuffer komt hierbij tussen het industrieterrein en De Streek.
Een nieuw bestemmingsplan of omgevingsplan is hiervoor momenteel in voorbereiding. Deze ontwikkelingen houden onder andere ook een krimp van de huidige melkveehouderij in wat de inwoners van De Streek graag willen behouden; koeien in de wei voor een landelijke uitstraling.
De groenvoorzieningen kunnen verbeterd worden door een beter bermen beleid, onderhoud groenvoorzieningen en het extra planten van wilde eventueel eetbare bloemen/planten waardoor de biodiversiteit toeneemt.

RECREATIE & SPORT

Met Leeuwarden als Culturele Hoofdstad van Europa in 2018 is er de nodige aandacht voor één van Nederlands grootste moerasgebied Natuurgebied De Deelen gekomen. De Deelen wordt veelvuldig gebruikt voor dagrecreatie zoals wandelen en vissen maar ook veelvuldig geobserveerd door vogelaars en insectenliefhebbers. Tevens is de Hooivaart onderdeel van de Turfroute, diverse kanoroutes en schaatstochten zoals De Deelentocht en 16-dorpentocht bij strenge winters. Met de komst van het pontje over de Hooivaart is de verbinding tussen De Streek en De Deelen sterk verbeterd. Dit pontje is inmiddels opgenomen als extra knooppunt in het Fries fietsnetwerk. Deze route zou nog uitgebreid kunnen worden met een fiets en wandelroute richting Oldeboorn.

MFA Aengwirden Tjalleberd, Lourens Hengst

Wandelen is tevens mogelijk in de bossen van De Streek. De bossen worden de laatste jaren steeds toegankelijker voor wandelaars door acties van Plaatselijk Belang Âld Aengwirden en de gemeente. Het beperkte onderhoud aan de paden en het niet hebben van verharde paden en hondentoiletten wordt als minder positief ervaren. Met de ontwikkelingen (Klaverblad Noordoost) rondom het gebied A7-Aengwirderweg zijn er volop mogelijkheden om bossen verder met elkaar te verbinden en het ongeorganiseerde aanbod voor ontspanning en sport te verbeteren door ruimte te creëren voor ruitersport, mountainbiken, wandelen, hardlopen, bootcamp en fitness.
Het 'Diepe Gat' het 'zwemgat' gelegen aan de P.G. Otterweg in Luinjeberd biedt voor de inwoners van De Streek de nodige verkoeling en zwem- & duikplezier in de zomermaanden.
Door de strandfaciliteiten te verbeteren kan een extra impuls gegeven worden aan het recreëren in eigen omgeving. Daarnaast wordt het 'Diepe Gat' in verband met het heldere water gebruikt door duikers door het hele land. Andere watersporten zijn niet ontwikkeld.

Met de komst van het MFA en de Doarpskeamer is het aanbod aan (sport-) activiteiten toegenomen en floreert het verenigingsleven in Gersloot-Polder en De Streek. Meer dan de helft van de inwoners is lid van een vereniging. Bovenal sluit het huidige aanbod in het algemeen aan bij de wensen die er leven. Hierbij valt te denken aan: kaartclubs, koersbal, sportclubs, toneelverenigingen, ouderensoos en Vrouwen van Nu. Ook organiseert de GFTO jaarlijks terugkerende evenementen, zoals de autocross, de Aldjierskuiertocht en een bootreis voor ouderen. Daarnaast is er een jaarlijkse Merke, Streekein Festival, Ielrikjen en een vuurwerkshow. De twee lokale horecaondernemingen en minicamping zorgen ook voor het nodige vertier. Ruimte voor ontwikkeling in het georganiseerd aanbod zit in: fitness, bootcamp, jeu de boules, vechtsporten met betrekking tot zelfverdediging, valpreventie en weerbaarheidstraining. Ook is er een sterke wens om de wandel- en fietsfaciliteiten te verbeteren, onderhouden en uit te breiden.

De bestaande cultuur binnen De Streek zoals: twee klokkenstoelen, drie begraafplaatsen, Het Tripgemaal en het laagveengebied De Deelen zouden beter in het daglicht gezet kunnen worden. De kunst van de oud Streekbewoners: Sjoerd de Vries, Tom Mercuur en Evert de Graaf is te vinden in de diverse galerieën in de gemeente Heerenveen. Daarnaast zijn er in De Streek toneel- en cabaretverenigingen en worden er muziekoptredens gehouden in de Terbandster Tsjerke. Ideeën om dit uit te breiden zijn: meerdere muziekuitvoeringen, muzieklessen, koor, korps, blues & pop in buurtcafés, tentoonstellingen en lezingen. Muziekles of gerelateerde activiteiten rondom muziek worden als grootste gemis aangegeven in alle leeftijdscategorieën.

VISIE

Met de ontwikkelingen rondom Klaverblad Noordoost en het Veenweidegebied worden grote landschappelijke verandering in De Streek verwacht. Deze veranderingen bieden ook kansen om de recreatie en sportmogelijkheden in De Streek te doen toenemen en de geschiedenis beter tot zijn recht te laten komen.

Museum Het Tripgemaal Gersloot-Polder, www.facebook.com/HetTripgemaal

OPLOSSINGSRICHTINGEN

- Groen barrière tussen De Streek en industrie
- Behoud veehouderij in De Streek (koeien in de weide)
- Verbeterd bermenbeleid, onderhoud groenvoorzieningen en het extra planten van wilde eventueel eetbare bloemen/planten waardoor de biodiversiteit toeneemt
- Versterken biodiversiteit & kringlooplandbouw
- Betrekken burgers en bedrijven bij aanpak van veenweidegebieden
- Extra wandelroutes & verbindingen tussen de bossen, (nieuwe) fietspaden en mountainbike routes, bootcamp en fitness in de natuur en ruiterpaden
- Beter strand en (laagdrempelige) voorzieningen bij het 'Diepe Gat'
- Het ontwikkelen van een 'Aengwirden Deelen Cultuur Route' met daarin aandacht voor één van Nederlands grootste moerasgebied De Deelen, kerken, begraafplaatsen, tuinen, kerkklokken, etc. Dit kan door bij het bestaande culturele erfgoed bordjes te plaatsen met achtergronden en uitbreiding wandel & fietsroute 'De Deelen' naar Oldeboorn
- Organiseren & uitbreiden muziek gerelateerde activiteiten

5. KLIMAAT & ENERGIE

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

KLIMAAT

Ook in De Streek is er ruimte nodig om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Daarbij gaat het enerzijds om het opvangen van piekbuien op plekken waar het water moeilijk kan worden afgevoerd. Anderzijds zal ook meer water gebufferd moeten worden om in periodes van droogte voldoende zoet water te kunnen leveren en verkoeling op plekken met hittestress. Hittestress komt vooral voor in gebieden met weinig groen en veel verharding zoals parkeerterreinen of dorpspleinen *(Bron: www friesklimaatatlas.nl)*.

Met de aanleg van het nieuwe bedrijventerrein Klaverblad Noordoost zal het areaal oppervlaktewater worden vergroot. De waterpartijen worden deels gevoed door regenwater maar ook door kwelwater. Dit kwelwater wat zeer schoon is, komt van het Drents plateau. Om te voorkomen dat overtollig water nodeloos wordt afgevoerd naar de boezem, is voorgesteld om dit af te voeren naar Oranjewoud. Hier kan het schone kwelwater worden opgenomen in de bodem waarmee de verdroging van Oranjewoud deels kan worden tegengegaan.

ENERGIE

Het zonnepark van ongeveer 30 hectare rond Klaverblad Noordoost geeft invulling aan de energie-ambities van de gemeente Heerenveen. Namelijk op termijn een energie neutrale gemeente waarbij duurzame energie zoveel mogelijk lokaal wordt opgewekt. Met dit zonnepark kunnen straks ongeveer 10.000 huishoudens voorzien worden van duurzame stroom. Hierbij wordt de publiek-private samenwerking onderzocht samen met de lokale energiecoöperaties: Ús Aengwirden, Duurzaam Akkrum Nes en Enerzjykooperaasje Aldeboarn. Mogelijk wordt deze constructie vergelijkbaar met zonnepark Ameland, waar de gemeente en de lokale energiecoöperatie samen aan het stuur zitten. *(Bron: www.heerenveen.nl/ ontwikkeling gebied Klaverblad Noordoost). .*

Ruim de helft van de inwoners van De Streek vindt het een goed idee om zelf energie op te gaan opwekken. Hierbij is tevens een ruime meerderheid (66%) voorstander van een energiecollectief waarbij we zelfvoorzienend zijn. Prijs en duurzaamheid spelen hierbij een belangrijke rol. In het algemeen zijn oudere inwoners positiever dan jongeren. De inwoners van Gersloot-Polder zijn het minst positief. Op dit moment is het aantal leden van de coöperatie Ús Aengwirden zeer beperkt. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat ongeveer de helft van de inwoners niet op de hoogte is van deze coöperatie of al zelfvoorzienend is.

In Tjalleberd en Gersloot-Polder is sprake van een aanzienlijke energie-opgave in de bestaande woningvoorraad. Naar schatting heeft tussen de 50-75% van de woningen een laag tot zeer laag energielabel (D/E/F/G). Bijna de helft van de inwoners denkt aan alternatieve energiebronnen en extra isoleren om te verduurzamen. Ook het opvangen van hemelwater om bijvoorbeeld de planten water te geven, scoort hoog. Dit zou tevens helpen voorkomen dat toiletten stagneren bij hevige regenval.

Aangewezen gebied Klaverblad Noord Oost Terband, Lourens Hengst

VISIE

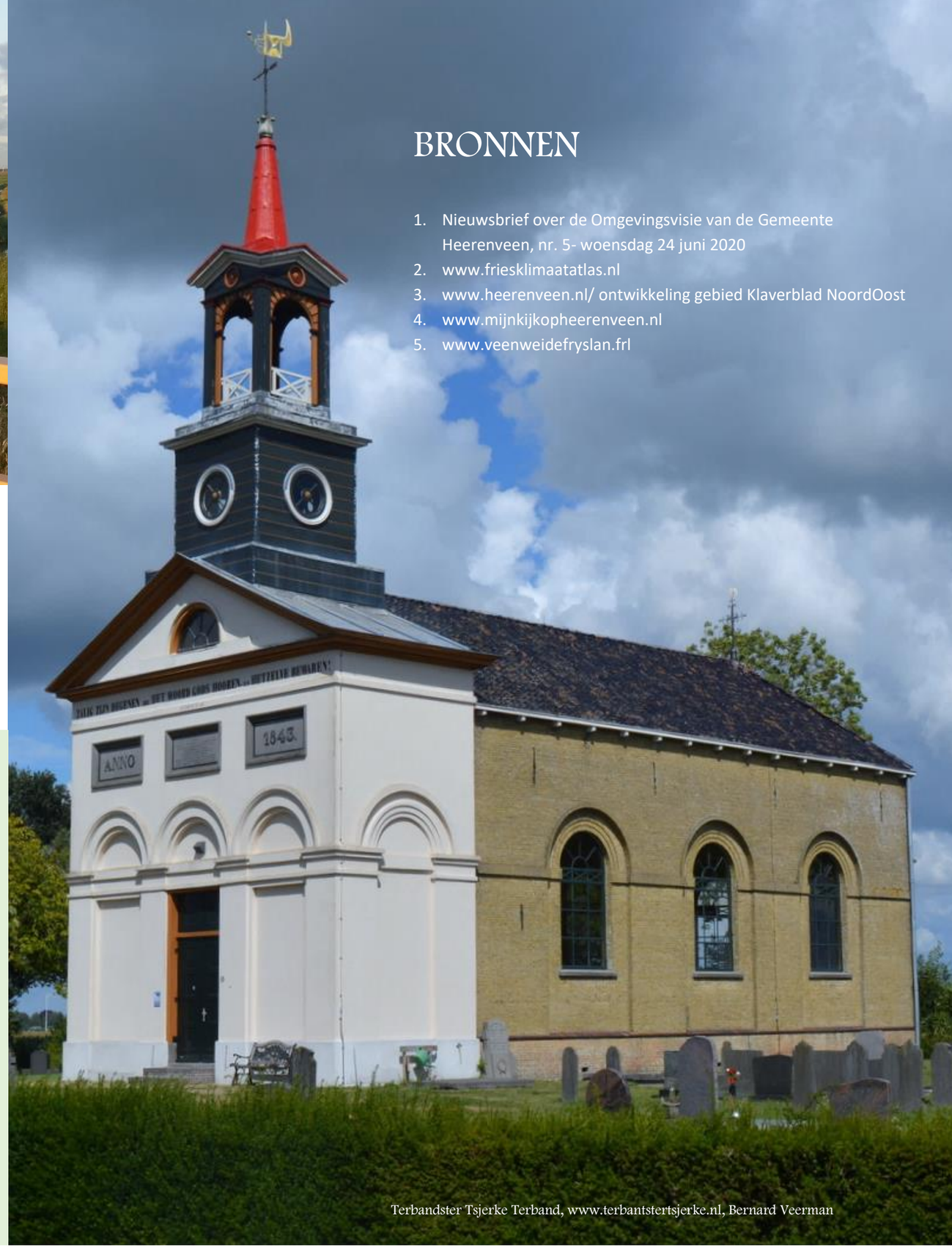
Binnen de energietransitie zal steeds meer gekozen worden voor een decentrale aanpak voor zowel opwekking, distributie als gebruik. De gemeente en lokale energiecoöperaties zullen hierbij aan het roer komen te staan waarbij de opbrengsten ten goede komen aan de leefomgeving van de inwoners. Daarnaast dient de huidige woningvoorraad aanzienlijk verduurzaamd te worden.

OPLOSSINGSRICHTINGEN

- De energiecoöperatie Ús Aengwirden zal zich binnen De Streek prominenter moeten laten zien en de bewoners meer mee moeten nemen in dit hele transitieproces
- Verdere bewustwording ten aanzien van energiegebruik door voorlichting met betrekking tot voordelen van energiebesparingen
- Alternatieve energiebronnen aanwenden zoals: geothermie, waterstof, kleine windmolens
- Onderzoek verrichten naar de praktische mogelijkheden om De Streek in 2030 aardgas vrij te maken
- Stimuleren van zonnepanelen & boilers op geschikte woningen zowel koop als huur
- Extra isoleren woningen
- Afkoppelen van hemelwater op riolering; kan nu voor overlopen toilet zorgen
- Nieuwbouw eisen stellen met betrekking tot energieneutraliteit
- Waterberging naast viaduct
- Beplanting bomen geeft schaduw in verband met hittestress
- Groene daken
- Extra drinkwater in verband met nazorg warmteoverlast; watertappunt bij recreatie

BRONNEN

1. Nieuwsbrief over de Omgevingsvisie van de Gemeente Heerenveen, nr. 5- woensdag 24 juni 2020
2. www.friesklimaatatlas.nl
3. www.heerenveen.nl/ ontwikkeling gebied Klaverblad NoordOost
4. www.mijnkijkopheerenveen.nl
5. www.veenweidefryslan.frl

Terbandster Tsjerke Terband, www.terbantstertsjerke.nl, Bernard Veerman

Namens Plaatselijk Belang Âld Aengwirden

TEKST

Elly Bijlsma

Petra Ebbelaar

Pieter de Haan

Maaike Leistra

UITGAVE STREEKVISIE 2020-2030

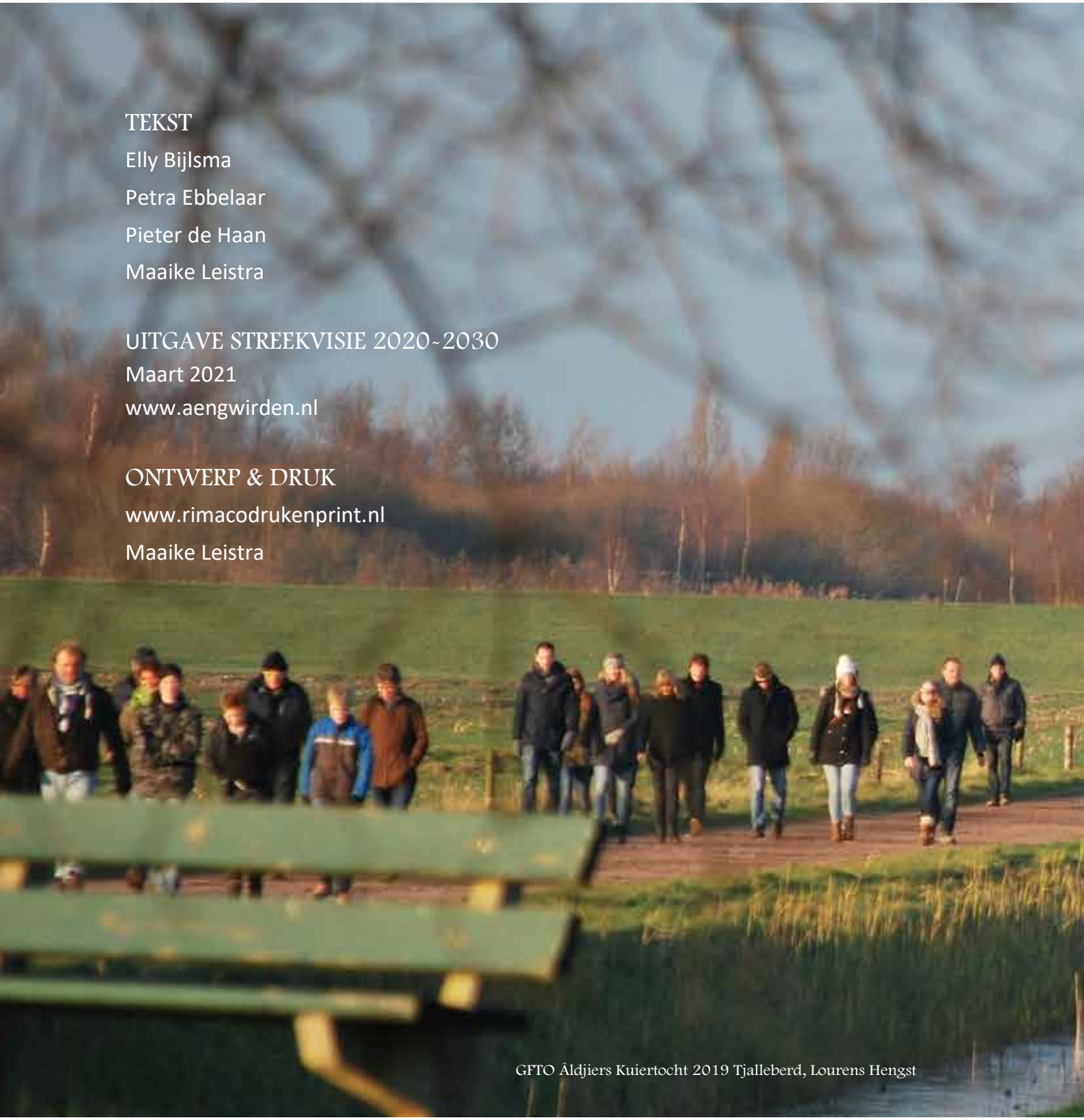
Maart 2021

www.aengwirden.nl

ONTWERP & DRUK

www.rimacodrukenprint.nl

Maaike Leistra

GFTO Âldjiers Kuiertocht 2019 Tjalleberd, Lourens Hengst